Бр 140 У Новом Саду, у суботу 28 јунија (11. јулија) 1914. Година XLIX

„Застава излази сваки дан двапута осим недеље и празника.

Цена је за Угарску, кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље, за један месец 2 круне и 70 потура, а за три месеца 8 круна.

Појединн вечерњи бројеви стају 4 пет.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

Лист српске народне радикалне странке

За ситније плаћа се 12 потура од сваког тогве оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе" налазе се у кући Јована Чавића, у главној улици број 6 (прва кат).

Појединн вечерњи бројеви стају 4 пет.

Издање „Рада" дион. друштво у Руми.

Шта је ново у политици?

Из Сарајева јављају, да ће босанска влада укинути српску црквену и школску автономију. Полузванични листови тврде, да влада хоће тиме да казни Србе због сарајевског атентата, јер полиција мисли, да се у седницама автономних власти расправљало и о спремању атентата! Оваке глупости могу да причају само листови, који стоје у служби аустријске полиције. Међутим то је само изговор, а главно је да се Србима одузме автономија, на коју имају права по закону. Укидање автономије извршиће се само ради тога, да се из автономне управе изгурају људи, које је изабрао народ, јер они неће да буду владине потркуше, и да автономну управу преда својим робовима — подрепашима, чији лист несметано излази и за време преког суда, док су српски независни листови угушени.

*

Пештански „Вилаг" оштро осуђује правац бечке политике у Босни и Херцеговини, јер се хоће да ослања на католицизам. По мишљењу тога листа то ће јако шкодити, као што ће шкодити и војничка граница у Босни и Херцеговини. Зар ће полицајни стражмештери и католички фратри да представљају аустроугарску силу у Босни и Херцеговини? У двадесетом веку се не можетако да ослаби привлачна снага, коју има Србија. Тако је било и у Италији, док томе није учињен крај код Солферина. Због тога писац завршује свој чланак у „Вилагу" овако: „Досад нисам веровао Србији, да може бити нови Пијемонт. Сад већ верујем" (161. број пештанског „Вилага"). По мишљењу тога писца треба аустроугарска управа у Босни и Херцеговини да буде непристрасна и да не помаже једну веру на штету друге. Поред свег бечког заузимања да се заваде Срби и Хрвати, нема успеха; ни истицање католичке мисли неће успети, него може још више раздражити некатоличке елементе

*

Тисина изјава о хрватско српској коалицији и њеном сложном раду са куеновцима дала је повода, да се говори о уједињењу коалицијоваша и куеноваца у једну странку. Да се тако нешто спрема, доказ је и држање коалиције у сабору. Она је одобрила предрачун без поговора, па и своту од 700.000 круна за загребачку полицију, која врши највећа беззаконја и штити франковачке руље. Један правашки (Першић) упозорио је коалицију, да полицијом управља војничка команда, а не влада и да се полиција не осврће на то, да је коалиција у већини. Прогонство социјалистичких вођа, Деметровића и Борнемисе, најбољи је доказ, да је коалиција немоћна. Кад је полиција у служби војничке команде, нека је издржава ратно министарство, вели Першић.

Сабор ће ових дана бити одгођен. Влада ће имати предрачун за годину дана, а велико је питање: да ли коалиција има гаранције, да ће се уставно владати? Можда ће се морати да подвргне вођству куеноваца, а није искључено, да ће се Срби морати повући у позадину и главну реч пропустити Хрватима у коалицији, као што је саветовао „Будапешти Хирлап!"

*

Сарајевски атентат још увек је предмет расправљања. О том атентату изјавио се и бивши француски министар спољних послова, Пишон, који мисли да је сарајевски атентат био предигра опште агитације, која ће се поновити и поплавити пограничне крајеве. Пишон тврди, да нема разлога оптуживати Србију и српски народ због сарајевског атентата. — Др. Мил. Веснић, српски посланик у Паризу, осудио је сарајевски атентат, који је омогућен само немарношћу сарајевске полиције. Србија ће учинити све, што може, да се казне кривци. Она је дужна то да учини и према уговорима својим, које има са Аустроугарском о правној помоћи и гоњењу анархиста. Нема смисла сумњичити сав српски народ, а не може се дозволити, да аустријски полицаји воде истрагу у Србији, јер би то била повреда независности српске државе. — Новосадски велики жупан Бела Матковић изјавио је дописнику „Аз Ешта", да су Срби у Новоме Саду лојални и да је овде потпун мир. Због тога он држи да нису потребне никакве ванредне мере против Срба, па је у том правцу поднео предлог влади.

*

Поједини бечки и пештански листови неуморни су у изнашању сензационих вести. Сад су опет пронели вест, да у Сарајеву има још 20 бомби и да су у дому „Српске Просвете" нашли три бомбе. Ти листови знају и то, да је генерал Божа Јанковић, председник „Народне Одбране", по упутству Пашићевом уништио све списе, који се тичу великосрпске агитације, па се сада Пашић не боји истраге. Неки листови јављају, да је мајор Милан Прибићевић добио подужи допуст и да ће отићи у Швајцарску, да се тамо одмара. Штадлеров „Хрватски Дневник" тврди, да је на дан атентата послат из Сарајева телеграм Милану Прибићевићу, у коме је стојало, да су оба коња добро продата! Сада се тражи, ко је послао тај телеграм. Исти лист јавља, да су Срби сељаци код Босанске Градишке изврнули кола, на којима се возио бањалучки католички бискуп. Таким вестима нема краја ни конца.

*

Тодор Манојловић, приватни професор универзитета у Базелу, изјавио је, да српска омладина не одобрава сарајевски атентат. Срби су вредан народ, који имају снаге да створе јужнословенску културу. Срби и Мађари имају сродну културу. Мађарска уметност и књижевност призната је у Европи, а српска омладина воли младу и радикалну Угарску, а мрзи војничку и спахијску Аустрију. Српска омладина не жели револуцију нити прави завере, него ради, јер у култури је снага. Атентат је можда дело пустоловских комита. Југословенски народи се морају груписати, а у њиховом је интересу независна и слободна Угарска.

*

Франковачка „Хрватска" љути се, што јој је Тиса добацио, да ради својих страначких цели клевета Србе. И после тога она пише, да Србима не треба веровати и овако завршује свој чланак: Нека знаде гроф Тиса, да се посрбице притајују и чине прилагодљиви, али је сваки од њих у души бунтовник. Он у души својој не попушта. Сви они теже и раде за Велику Србију. То гроф Тиса, како видимо, не верује али догађаји ће га, ако им се не стане на пут, о противном уверити". Франковци дакле не могу а да не денунцирају. Одбијају их, али они се намећу као пасуљ на Божић.

† Николај Хартвиг.

Из Београда је јутрос стигла вест, да је тамо преминуо руски посланик, Николај Хартвиг, погођен капљом у срцу. Синоћ око 9 сати посетио је аустроугарског посланика, барона Гисла, који се јуче вратио на своју дужност, да се с њим саветује о положају, који је створен сарајевским атентатом. Гисл га је срдачно дочекао и посадио на диван, а сам је седео у фотељу према њему. За време пријатељског разговора повлило је Хартвигу. Он се руком ухватио за ону страну груди, где му је срце, оборио главу и пао на патос. Гисл је одмах прискочио у помоћ и подигао га на диван. Особље посланства је одмах одјурило да нађе лечнике. Три лечника су покушала да Хартвига спасу, али помоћи не беше. Хартвиг је после неколико минута умр'о. Жена му се налази сада у Цариграду, а кћи му је пала у несвест, кад је видела оца свог мртва. Хартвигово је тело пренесено у руско посланство. Занимљиво је, да се у Новоме Саду, из круговa наше пограничне полиције, проноси вест, да је Хартвиг убијен у Београду.

Вест о смрти Николаја Хартвига изазвала је у Београду огромно саучешће. Хартвиг је био необично велик пријатељ Србији. Он је то доказао народчито у време балканских ратова. Његова је заслуга, што је Русија дознала тачно, какве су прилике на Балкану. Он је здерао образину Бугарима и много учинио, да Србија не изгуби плодове својих победа. Хартвиг је био вешт дипломата, а уживао је безусловно поверење руског цара и министра спољних послова, Сазонова. Зна се, да је он био један од најозбиљнијих кандидата за руског министра спољних послова. Прошле године одликовао га је руски цар истим онаким орденом као и тадашњег руског посланика у Бечу, Гирса, због чега је „Наје Фраје Пресе" била нарочито огорчена, јер је у томе видела демонстрацију званичне Русије против бечке политике. Доиста је то одликовање Николаја Хартвига било необично, јер је Гирс био посланик на двору једне велике силе, а Хартвиг у једној мањој држави.

Хартвиг и жена му много су помогли Србији, да ублажи невоље, које су последице ратова. Госпођа Хартвиг је неговала српске рањенике и створила дом за сирочад погинулих српских ратника. Због тога су Хартвиг и госпођа му јако били омиљени у Србији, која је у њима поштовала своје искрене пријатеље и браниоце.

Његова смрт је тежак удар за Србију и Русију. Он је био велики словенски родољуб. Бугари, који воде противсловенску политику, нису га волели и бацали су на њега сву кривицу за своје неуспехе, мада је данас несумњиво доказано, да су сами криви своме злу.

Николај Хартвиг задужио је српске државе на Балкану својим огромним услугама, па ће стога његова успомена остати светла.

Лака му била земља и вјечнаја памјат!

Догађаји на Балкану.

Устанак у Албанији.

Опће је уверење, да је албански кнез Вид свршио своју „владавину" у Албанији. Његово одступање са албанског престола и одлазак из Драча питање је кратка времена. У постојбини му, у Највиду, у тишини већ су спремили одељења за становање принцу Виду и породици му, а онамо је приспео већ и већи део ствари му из Драча. По одласку принца Вида из Драча привремено ће преузети владавину у своје руке међународна контролна комисија, а шта ће после бити, одлучиће велике силе, како се говори, у споразуму са арбанашким „првацима". Есад паша се још налази у Паризу, али се спрема да отпутује оданде. Куда ће, тачно се не зна. По једнима путује у Цариград, да се договори са турским круговима о преузимању владавине у Албанији. По другима, Есад паша ће се вратити у Рим, да преговара са талијанском владом о преузимању владавине по одласку принца Вида. За

Есада пашу ради сада и пренк Биб Дода међу Миридитима. Малисори и Миридити сваким даном све у већем броју прелазе устацима. Устаци су скоро листом за Есада. И тако, када се Есад паша врати у Албанију, биће свакако дочекан као спасилац отаџбине. — У Драчу су најочајније прилике. Становништво више и не крије, да је и оно на страни устаца. Стога одузимају од њега оружје. Холандски официри се спремају, да отпутују из Албаније, јер не могу да образују албанску војску, а још мање да начине реда. — У јужној Албанији поново продиру трупе епирске автономне владе. Горицу је заузео капетан Вардас и објавио је, да у име епирске автономне владе привремено узима у посед варош. Становништво је позвано, да преда оружје. Из Атине јављају, да су Епирци заузели Горицу, када су чули, да арбанашки устаци хоће да нападну на тај град. Епирске трупе продиру према Маврову. Заузеле су и Ерзеку и продиру даље.

Велике силе и Албанија.

Из Лондона јављају, да не стоји, да су велике силе умолиле Румунију, да пошље своје трупе у Албанију у помоћ кнезу Виду. Такав предлог су учиниле Румунији само Аустроугарска и Италија, али га је Румунија одбила. Румунија не би била томе много противна, јер сматра да је у њену интересу и у интересу балканског мира да се одржи Албанија, али ће послати своје трупе у Драч, тек када јој то предложе све велике силе. У првом реду чека на реч руске владе. Из Петрограда међутим јављају да Русија нипошто неће пристати, да Румунија шаље војску у Албанију. — Председник албанске владе Туркан паша није могао ништа да изради у Петрограду. Руска влада му је изјавила, да не верује да се кнез Вид може одржати на албанском престолу, с тога би била у лудо избачена свака пара, која би му се још дала. На одашиљање међународних трупа Русија не може пристати, па ако и све велике силе пристану на то, Русија неће суделовати у тој акцији. Тако ће се Туркан паша вратити у Албанију празних руку. — И у Италији сматрају ствар кнеза Вида изгубљеном. Талијански посланик у Драчу, Алијоти, био је у Риму и више пута се саветовао са министром Сан Јулијаном. Сада се враћа у Драч и доноси Виду поруку, да покуша још једном да се споразуме са устацима. Међутим и у Риму врло добро знају, да устаци неће ни да чују за Вида. Тако су и велике силе већ напустиле принца Вида. После његова одласка владавину ће предузети међународна контролна комисија.

Србија и Албанија.

Како из Београда јављају, на последњој седници српске владе расправљано је и о албанском питању. Влада је закључила, да штити своје право на пристаниште на Адрији, које су јој зајемчиле и велике силе. Даље је закључила, да се предузму све мере, да албанско безвлашће не би захватило и српске крајеве. Србија нема нападачких намера, неће се ни мешати у албанске унутрашње ствари, али ради мира на својим границама и ради очувања свога права на излаз и пристаниште на Адрији тражи, да велике силе саслушају и Србију, када буду одлучивале о Албанији.

Бугарски зајам.

Бугарска влада је поднела собрању уговор о закљученом зајму у Немачкој, о чему ће отпочети расправа у собрању у понедељак. Председник бугарске владе Радославов конферисао је већ о закљученом зајму са страначким вођама. Вође опозиционих странака изјавиле су, да су услови, под којима је закључен зајам, врло тешки и да ће њихове странке гласати против зајма. Расправа у собрању ће бити врло бурна. Опозиција ће изнети, да је Бугарска могла добити јевтинији зајам у Француској и Енглеској, а нападаће закључени зајам у Немачкој и са политичког гледишта. Радослављева се влада ипак нада, да ће јој већином изгласати тај зајам.

Франковачка хајка против Срба

„Ријечком Новом Листу“ пише један Хрват, да Дубровник после франковачког дивљаштва изгледа као да је пренесен у Албанију. Полиција и војска затворише град, али нису сметали франковцима да по граду пљачкају и руше. Најгоре је прошло српско соколско друштво „Душан Силни“. Др. Грацић мора се иселити из своје куће у Гружу и преселити се у град, јер су франковци претили да му запале кућу. Претили су и Луки витезу Бони. У оближњем селу Озојнику франковци су срушили кућу јединог Србина, који је ту живео продајући робу на својој малој лађи. И у Затону су страдали неки Срби. Пострадала је и потрошачка задруга, у којој су Хрвати већина. Хрвати су понудили српским соколима, да се вежбају у хрватској соколани, док своју не оправе. — Из Стоца јављају, да су на два дана после објаве преког суда франковци порушили многе српске дућане и опљачкали све, што су могли однети. — Пештанском „Вилагу“ пишу из Карловаца, де је 60 Хрвата било код редарственог повереника Стилиновића и пријавили му, да ће приредити демонстрације. Ту хрватску депутацију водили су Холик, Бенко и писар Хорнунг. Од полиције су тражили, да их помогне у рушењу српских јавних зграда. Стилиновић је тада отишао адвокату, дру Левину Красовићу. Они су се читав сат су се саветовали. Пошто им Стилиновић није обећао помоћ, позвали су Хрвате из Мајура да им помогну. Кад су то дознали Срби, спремили да дочекају хрватске демонстранте наоружани. Срби су те ноћи чекали али демонстрације није било. Веле, да би франковци били дочекани оружјем и запапреном врелом водом. Поручено је и Буковчанима да дођу у помоћ. Неки Буковчани су стојали на друму између Карловаца и Мајура, а у селу био је сваки спреман да на коњу дојури у Карловце, ако би звона заиграла на ларму. Један Србин полицај известио је Стилиновића, да су Срби спремни да дочекају демонстранте, па је франковачка хајка изостала, али је ухапшен звонар српске цркве, који је требао да звони на узбуну (чујемо да је отпуштен и један Србин полицај, који је претио франковцима да ће их клати). — Румски немачки лист дува са франковцима у један рог, па љуто напада карловачке Србе због тога, што су се спремили за одбрану, јер је лаж, да су франковци хтели да демонстрирају. Исти лист напада и румске Србе, који су измислили, да ће румски Немци извршити погром против Срба. Још тај лист напада једног Србина у Земуну, да је своме кирајџији наредио да скине црну заставу са куће.

Хапшења Срба у Вуковару.

Румском немачком листу јављају из Вуковара, да се у једној тамошњој гостионици водила расправа о Албанији и политици грофа Берхтолда. Том приликом је познати српски агитатор, Влада Поповић, тешко увредио краља, због чега су присутни Хрвати били огорчени. Када су они због тога напали Вл Поповића, прискочили су му у помоћ Јоца Мирковић, Јован Жеравица и Никола Врачарић. Тада су се умешали жандари и ухапсили сва четири Србина. Они су предати суду због увреде Величанства. — Ми нисмо добили никакав извештај о томе догађају.

Из торонталске жупанијске скупштине.

Из Великог Бечкерека јављају, да је др. Милош Ђорђевић у жупанијској скупштини у име Срба изјавио најдубље гнушање поводом сарајевског атентата и да Срби у погледу верности и оданости не даду првенство ниједном народу. Срби одбијају са негодовањем оптужбу, као да теже ван Аустроугарске и да желе припасти другој држави. У том правцу примљен је предлог и умољена влада да се за свештенике и учитеље постављају само оне домољубиве особе, које су набавиле оспособљење у Угарској и да се на граници заведе најстрожија контрола пасоша. Из Великог Бечкерека јављају још, да су сличне изјаве учиниле многе вароши и све жупаније, у којима живе Срби.

Нов Србин неимар.

Пишу нам из Беча: Лазар Дунђерски из Сентомаша пошто је најпре свршио бечку политехнику, положио је ових дана у бечкој академији лепих знаности испит из архитектуре (неимарства) и добио диплому академског архитекте (неимара). Он је први Србин, који је такав испит положио у бечкој академији. Добар је Србин и присталица удружених народних странака. Честитамо му овај успех са жељом, да својим радом допринесе слави српског имена.

Два самоубиства због једне шале.

Неки Мартон Амбрустер, чиновник код Дунђерског парног млина у Инђији, отворио је своме сину стоваришће пива, али овај утекне са 1600 круна. Амбрустер је обећао повериоцима да ће им накнадити штету, само да му не даду сина затворити. Прекјуче донесе Амбрустеру опћински послужитељ позивницу у опћ кућу и из шале му рекне, да ће му син сад бити затворен. Амбрустер се поплаши и чим је послужитељ отишао, убије се из пиштоља. Кад је то чуо Стеван Грац, који је такође био намештеник у Дунђерсковом млину и који је био Амбрустеру узајмио 400 круна, обесио се. Али се уже прекине, а Грац тада ножем распори себи трбух. Умр'о је и он.

Делија девојка.

„Глас Баније“, који излази у Петрињи, јавља, да је полиција штитила франковачку руљу, када је рушила и мазала српске куће и да је за то време горела електрична светлост. Пре тих демонстрација дошла су у Петрињу на автомобилу два странца и причали франковцима да је на том аутомобилу убијен престолонаследник Франц Фердинанд, а показивали су и војнички шињел и женски горњи капут (штаубмантл), који су били попрскани крвљу пилећом. Они су све то измислили да раздраже франковце. Када је франковачка руља дошла пред кућу Хрвата Томе Деспота, грунтовничара, пуцала је на разбојнике госпођа Мара Деспотова из револвера и тако отвањила мушкарце. Франковци су се одмах разбегли.

Са житне пијаце у Б-пешти.

У трговини са готовом робом биле су ове цене: пшеница потиска К 26·85 до 27·75, банатска К 26·45-27·25, бачка К 26·45—27·25; раж К 18·95—19·60, јечам за пићу К 15·20 до 16·—, зоб К 15·30—16·50, кукуруз К 14·60 до 14·80, репица К 28·50 до К 29·—. У трговини на рок прављени су ови закључци: пшеница за октобар К 25·86; за април 1915. год. К 26·10, раж за октобар К 18·62, зоб за октобар К 15·42; кукуруз за јули К 14·60; за август К 14·84.

Брзојави „Застави“.

Стигли 27. јуна

Пашић код престолонаследника Александра.

Београд. (Р.) Министар-председник Пашић посетио је престолонаследника Александра и код њега се бавио читав сат. Известио га је о политичком положају у Европи и саветовао се с њиме о указима, који ће бити објављени сутра о Петрову дану.

Богословски факултет на београдском свеучилишту.

Београд. (Р.) Министар просвете ће у августу одредити комисију, којој ће поверити проучавање питања о установи богословског факултета на београдском свеучилишту. Министар ће послати и стручњаке у Русију, да проуче тамошње богословске факултете, према којима ће се основати и у Србији.

Риболов на Дојранском Језеру.

Београд. (Р.) Између српске и грчке владе постигнут је споразум, да се одреде делегати у мешовиту комисију, која има да проучи питање риболова на Дојранском Језеру. Комисија ће имати да повуче на језеру бољу границу, да се више не би дешавале размирице због риболова.

Бугарски резервни официри против краља Фердинанда.

Софија (А. Л.) Јуче је завршен тродневни конгрес бугарских резервних официра. Израђени меморандум упућен је председнику бугарске владе Радославову. Најглавнији је захтев официра, да влада поднесе собрању законски предлог, да за време рата врховни командант буде изабран из редова активних генерала, јер се показало, да краљ Фердинанд нема војничких способности и да је због тога Бугарска другим балканским ратом изгубила своје тековине. Влади је остављен рок од месец дана за израду таког закона.

Албанско питање.

Петроград. Албански министар председник Туркан паша био у аудијенцији код Сазонова; после тога посетио је француског и енглеског посланика и добио коначан одговор, који није повољан.

Берлин. Пренк Биб Дода известио велике силе, да су се Миридити повукли и оставили великим силама да бране Драч.

Србија и сарајевски атентат

Париз. Није истина да су државе Тројног Споразума предузеле какве кораке код српске владе поводом сарајевског атентата.

Београд. Српска влада известила велике силе, да цела Ср-

бија осуђује атентат и да ће српска влада најотрожије поступити против анархиста.

Драч. Епирци и усташи напредују. Валона је угрожена.

Франковачка хајка против Срба.

Задар. Франковци под вођством римокатоличких попова демонстрирају против Срба по Далмацији. У Омишу су запалили кућу једном Србину (а полиција неће да брани српски иметак).

Спрема се нов атентат (?)

Краков. Надвојвода Франц Салватор доћи ће 2. августа у Пшемисл да присуствује пуцању топова. Полиција је добила извештај, да су три Србина дошла у Галицију да изврше атентат.

Хартвигова смрт.

Београд. Смрт Николаја Хартвига изазвала велику жалост. Краљ Петар брзојавно извештен.

Аустроугарска и Србија.

Београд. Очекује се, да ће аустроугарски посланик данас учинити корак код Пашића у ствари сарајевског атентата.

Издавалац: Мита Клицин.
Одговорни уредник: Мита П. Алексијевић

БИЛИЈАРА! Све врсте нових и употребљаваних, Ти воли и гара музичких аутомата са убацивањем новаца, пивских апарата, као и свих осталих за гостионице и кафане прибора. Може се добити јефтино на отплату. Старе билијаре примам у промену на захтев шаљем ценовнике сваком бадава. **JOHANN SCHMIDT. Bacsfehetechegy.** Интерурбан. Телефон бр. 9. 121 25—100

Важно за гостионичаре!

Повољним купом „стакларске и порцуланске робе“, стављен сам у могућност, све врсте стакларије и порцуланског посуђа по најнижој цени, да ће свако зачудити. Зато нека нико непропусти прилику нарочито сад, кад наступају славе а да не посети моје стовариште где ће се уверити о свему овде наведеном.

Херман Левенберг - Н. Сад
Темеринска улица број 10.

Сваки онај, ко се позове и покаже овај оглас добиће још и нарочити попуст. 742 8—10

У НОВОМ САДУ ИМА 30 ДО 40 МАЂАРСКИХ КРОЈАЧКИХ РАДНИКА

који траже сталан посао, наступити могу одмах. Извешћа даје Удружење кројачких радника у Новом Саду, Арањева ул. бр. 3.
1006 2—3

Кројачкој радњи ЛАЗЕ ДУЊЕРСКОГ у Новом Саду ПОТРЕБНА СУ 4—5 помоћника
У радњу ступити могу одма. 996 2-3

СИРИШТЕ познато под именом: „Милка Сириште“, које се свуда са успехом као најбоље од свију сличних сириште употребљује, а пошто је ове године ново сириште и то јаче и јефтиније него што је било прошле године, то се „Милка Сириште сваком најтоплије препоручује. — Чувајте се сличних туђих којекаквих производа. Потпомажите свој свога, где ћете бити добро послужени. 710 9—10

Једино стовариште је правог „Милка Сириште“ — код
Душана Миловановића
трговца, Törökkanizsa (Torontál v. m.)

ДРАЖБЕНА ОБЈАВА

за закуп земље.

Матица Српска у Новом Саду објављује овим, да ће се земља задужбине Васе Ђурђевића уведена у грунтовном улошку бр. 958 опћене Долово која се састоји из 29 парцела од 1—5 јутара у недељу на св. Илију 20. јуна 2. августа 1914. год. после подне у 3. сата у опћанској кући у Долову путем јавне дражбе под закуп издати.

Закуп почиње 1. октобра 1914. и траје 3 године.

Закупник је дужан прве године половину закупнине платити приликом дражбе, а другу половину 1. маја 1915. године. Друге и треће године плаћа се I. рата 1. новембра, а II. рата такође 1. маја.

Остали дражбени услови могу се дознати у књиговодству Матице Српске, а на дан дражбе прочитаће се и пред лицитантима.

У Новом Саду, 9. јула 1914.

МАТИЦА СРПСКА У НОВОМ САДУ
као руковатељка задужбине
1007 1-1 Васе Ђурђева.

Важно за све оне, који се баве прављењем пића!

Издао сам најбољу и најпотпунију књигу о упуству, како се праве све врсте пића, вина, ракије, коњака, рума и т. д. Из ове књиге може се сваки врло лако научити прављењу разноврсног и доброг пића. Према вредности ове књиге цена јој је врло ниска те стаје комад само К 1·50. Препродавци добивају 50% попуста. Књига ће се слати само онима, који новац пошаљу у напред.

Српска књижара
Ђуре Суботића
988 3—4 У ПАНЧЕВУ.

КУЋА НА ПРОДАЈУ у Новом Саду, Темеринска улица. Иста носи $5^1/_2$% части! У истој кући је бирцуз од када кућа постоји, има 2 дућана, 6 соба, 2 подрума, 3 штале и велика шупа над којом је удешен таван за ситну храну, и још уз кућу велики плац. Услови врло повољни. Извешће код власника Ujvidék, Szücs utcza 16. 537 7-10

Сад је време за препродавце,
разашиљем о мом трошку ДУНСТканап и папир, канапа најмање $4^1/_2$ кг папира најмање 50 табака, пре него што где купите, иштите од мене мустре да се уверите о јефтиној цени и у доброј роби. РИБАРИМА, шаљем тикођер мустре од канапа на њину потребу. 971 4—
ЛУКА В. ВУЧКОВИЋ - Н. САД
код „Шаргарепе“.

Ракије и вина!!

Земљоделци, поседници вршаћих машина и гостионичари набављају најбоље и најјефтиније своју потребу ракије и вина код припознате велике фирме Јован Видл, Вршац, темишварски друм 14.

Шљивке ракије по: 50—56—62—70 78—84—1·20—1·30—1·40—1·60 пот. литра. Комовице ракије по: 40—46—52—56—65—72—78—1·00—1·10 1·30 1·50 пот. литра. — Вина бела нова 36—38—40; стара 44—46—50—60—64—68—74—80—90 пот. литра. — Вина црна или шиљера: нова 36—38 40; стара 44—48—56—58—60—64—66—70—86 пот. литра.

Ракије се може од 25 литре, а вина од 50 литара на више слати — бурад се дају у зајам која после потрошења пића се шаљу плаћеним подвозом натраг. 867 12—

ЗУБЕ бломбирам, вадим, вештачке мећем, регулишем, чистим, белим по најновијим и најбољим научним методима. Бломбирам са порцуланом, цементом, сребром, златом, платином. Зубе који болу, труло корење вадим са умртвљењем десни, без бола. Мећем вештачке зубе, сличне природним, који се ваде и који се не ваде, са непцем и без непца, са којима се може јести без да ће се поломати или отпасти. Мостове од златних и полузлатних зуба, који се не могу вадити. Крунице од платине и злата, полузлатне зубе са клином. Зубе који су израсли неуредно регулишем да дођу на право место. Скидам камен са зуба. Потамнеле зубе белим. **Др. Миша Рајковић,** бивши лекар зубарске клинике у Пешти и Берлину. **Нови Сад, ћошак Главне и Ћурчијске улице.** Преко од владичанског двора. Пазите на моју адресу, да не залутате којем зубном занатлији (fogmives) који у близини станују. Ђацима, трговачкој и занатлијској омладини уз попуст. 840 6-25

СВОЈ! СВОМЕ!

Част ми је овим п. н. публици објавити да сам своју радњу која постоји у Новом Саду у Рабштерновој кући бр. 7. снабдео са здравим - -

ПЛАНИНСКИМ ДРВИМА,

за гориво, која стављам на захтев исечена и исцепана по умереној цени на метер у кућу. Исто тако сам се снабдео са **пруским најбољим угљем** као и са ћумуран за пеглање, који продајем по најумеренијој цени. За што обилнију потпору молим.

С поштовањем
М. САЗДАНИЋ - НОВИ САД
темеринска ул. бр. 7.
751 10—10

СВОЈ СВОМЕ! СВОЈ СВОМЕ!

Новаца, новаца!

Сваки онај газда, који ми пошље: 1. грунтовни извадак, 2. катастрални лист, 3. општинску процену, — добива тражени зајам за 8 до 10 дана у руке.

Зајам се даје на хипотеку, а кад повољније новчане прилике наступе, конвертираће се на амортизацију са каматом од 6—7%.

Потпуну своту исплаћује Банка. Трошкови су невнатни.

Објашњења даје
Бошко Тривуњагић
у Куману.

За одговор треба приложити марку од 20 филира. 913 5 10

СВОЈУ КУЋУ У Н. САДУ
ченејска улица број 6.
продајем из слободне руке по врло повољним условима. — Упитати у истој кући.
973 3—3

ТРЕБАМ
ШЕГРТА
Јоца Продановић, ћурчија
990 2-3 Темеринска ул. бр. 60.

ВЕЛИКА ПЕЦАРА
сопствене печене шљивовице и комовице ракије
ЂОКЕ ГЕРГЕЧА У ВРШЦУ
ставља до повољног знања свима гостионичарима и потрошачима, да имаде на своме великом стоваришту најбоље каквоће чисте комовице као и шљивовице ракије по следећим ценама: **Комовица** по 40, 46, 48, 52, 56, 60, 68 и 84 пот. литра, као и препечена по К 1·—, 1·20, 1·40 и 1·60. **Шљивовица** по 52, 56, 60, 65 и 70 пот. литра, као и препечене по К 1·20 и 1·40 литра. Исто тако и изврсног шилера и белог вина из сопствених винограда по 34, 36 и 38 пот. по литри. — Ракију шаљем од 25 литара, а вино од 50 литара на више, у мојим бурадима, која се имају у току 4 недеље у добром стању плаћена натраг вратити. 510 14-25

ИМАМО КОШНИЦА СВАКЕ ВРСТЕ
Ђерзонки исправљених и положених сандука са пчелама заједно на продају. Сам правим све врсте кошнице плетених у кошарама, исто тако правим и вештачка сећа. Меда се може доемти у свако доба године код мене
САВА РАДОВАНОВ
Гардиновци. 991 1—2

Рат на Балкану

„Бој на Куманову“, „Бој на Скадру“, „Ратно коло“ од П. К. — или ма коју другу песму дивно свира грамофон „Трупел“, који заједно са десет дуплих плоча **само 40 круна** стаје.

Бела Трупел
Нови Сад, Дунавска ул. бр. 17.
творничар музичких инструмената.
Телефона бр. 370. 1654 26-40
Велика радионица за оправку инструмената. Ценовник бесплатно.

За своју берберску радњу потребујем доброг младог помоћника, који у посао ступити може одмах или за 8—14 дана.
Петар Медер
993 2—2 берберин, Черевић.

ТРАЖИМО АКВИЗИТЕРЕ
у свима местима, који имају изгледа на велику зараду, за скупљање чланова за осигурање код „Добротворног друштва“. Чланове примало до 75 година живота. 1984 17 20
Добротворно Друштво „МЕРКУР“
у Торонтал-Арачу.

Вечита младост
се постизава ако употребљавате *најновије* средство против пега, бубуљица лишајева и т. д. 331 8—
ПОПИЋЕВ ВИОЛЕТА КРЕМ
Изволите учинити само једну наруџбу.
Др. ЛЕМАНА ПОМАДА по 1 Круну
а поправљена по 2 Круне комад.
Препоручујем надаље сигурно средство против знојења руку и ногу. —
Молим да све наруџбине изволите слати на тачну адресу
Милан Попић,
апотека код „Спаситеља“
НОВИ САД, — (UJVIDÉK).

Једну засебну парцелу од 30 јут. оранице 1-ве

врсте, 4 минута од железн. станице и села ШАЈКАШ-ЛОКА продајем на увек. На истој земљи може и аморт. зајам од 12.000 круна са годишњом отплатом од само 5·20% главн. и кам. и у корист малољетна детета 10.000 круна до пунољет. са обичном каматом. — Осим цигло малог држ. пореза по тој земљи неплаћа се у опште никакав општ. нит верозак. принос, а тако ни попаша, те марва у произвољној количини ужива бесплатну попашу у риту, који се дуж те земље простире, од које се по вољи и закупити може. 949 2—3

ШАНДОР ТАПАВИЦА,
чиновник вар. благајне у Новом Саду.

НОВО ОТВОРЕНА АГЕНТУРСКА, КОМИСИОНАРСКА РАДЊА, - И ИНФОРМАЦИОНИ БИРО

Јована Манојловића,

У НОВОМЕ САДУ, Фрање Ракоција ул. 17. - Тел. 284.

Част ми је овим п. н. публици до повољног знања ставити, да сам под судски протоколираном фирмом отворио

трговачку, агентурску и посредничку радњу

за посредовање купа и продаје кућа, земаља, трг. радња, кафана, гостионица и других непокретнина и разних покретнина у нашој монархији. У исто време бавићу се намештањем трговачког особља у месту и на страни. — Ко год жели разне покретнине, непокретнине и све врсте домаћих производа купити или продати, а нарочито коме треба зајма на амортизацију било на кућу или земљу од 15—65 година, томе стојим на услузи да набавим по врло повољним условима и јефтиној камати. — Услед својих добрих пословних веза у стању сам све послове извршити брзо и солидно, тако, да ћу сваког купца или продавца који ми буде ма какав од овде наведених послова поверио, бити у стању потпуно задовољити. Сваки онај, ко тражи информације нека приложи марку од 20 пот. за одговор. 734 9—10

ВРЊЦИ-БАЊА.

Посетиоцима врњачке бање препоручујемо станове са пансионом у најлепшој вили „Јели“, која се налази у сред стогодишњег гаја врњачке порте.

Закупница виле, госпођа из Беча, установила је пансион са храном не само укусном но и која у свему одговара захтевима бањске хигијене. Собе са намештајем потпуно су реновиране, а цене погодне, на шта обраћамо нарочито пажњу оној господи и госпођама, које, поред примерне чистоће траже још и потпуну удобност домаћег живлења.

Посетиоци се умољавају да на адресу: „Надзорнику вила „Јеле“ — Врњци“ три дана раније јаве о своме доласку како би их на станици дочекао. 784 12—15

УМЕТНИЧКИ ЗУБАРСКИ АТЕЉЕ

ПАСТИ И Д. ЖИГИЋ

У НОВОМ САДУ, Дунавска ул. 26.

врши све послове, који у ову струку засецају,

као вађење зуба, умећање вештачких зуба без непца, зуба са шрафовима, на златним мостићима, са златним крунама, исто тако врши све послове око зуба у каучуку, регулише и поставља целокупне зубне редове.

Сиротињи врши вађење зуба сваки дан од 12 до 1 сата по подне бадава. 502 20—

СПАС ЧОВЕЧЈЕГ ЖИВОТА!!!

Препоручујем сваком оном који болује од опасне болести **јектике** или **запаљења плућа**, мој светски проналазак, који још нико до данаске пронашао није осим ја до данас су хиљаду хиљада животом платили од те опасне болести, ал пошто сам ја тај лек сам пронашао, где је до данас сваком најбоље помогло. зато пак кога је год затекла та грозна болест, а нарочито код нашег света, ово је за њега спас. Зато нека се сваки на мене обрати, где ће одмах упутство од мене добити. Који га год буде поручио, тај ће одмах за 14 дана видети, да му је много лакше и да на боље иде.

Адреса: 900 4—10

W. Marinović
WIEN II. OBERE-DONAU 63. I/34.

Aspirin

BAYER

ТАБЛЕТНЕ

познато бол утишавајуће средство, Пошто многе супституције од правог аспирина долазе у промет, то молимо, Аспирин само у виду **Аспирин Таблетни „Бајер“** треба узимати. Оригинални омот са 20 таблетни по 0,5 г. К 1·20. Свака таблетна носи жиг Аспирин. — Име **„Аспирин“** стоји под заштитом, према томе биће свака фирма која ово име злоупотреби, суд, прогоњена

СВОЈУ КУЋУ

у Руми, у улици ново вашариште бр. 4. у којој постоји већ 6. година биртија, која добро ради.

Због слабости здравља продајем из слободне руке. По врло повољним условима

Милан Јосимовић
власник *Рума*.

1003 1—3

У једном од најромантичнијих крајева

СРБИЈЕ,

у чувеној и увек одлично посећеној

БАЊИ КОВИЉАЧИ

(СМРДАН-БАРИ)

продаје се имање, звано **„Бојићево“**, из слободне руке, под **врло повољним** условима.

Имање је одмах преко пута железничкој станици, са лепим **ХОТЕЛОМ** и становима за издавање.

У хотелу има велики **салон** и врло леп сеновит **парк**; споредне зграде: **штала, шупа** итд.

За цену и услове треба се обратити г. **Алекс. Ристићу**, књиговођи **„Подринске Банке“** у Ловници, *Србија*. 955 4 10

Поштованој публици

Новога Сада и околине,

препоручујем своју

ТАПЕТАРСКУ РАДЊУ,

у којој се израђивају сви тапетарски послови, као: тапетирање соба, модерних дивана. Исто тако примам и израђујем по модерној фазони старе преоправке по врло солидној цени. У исти мах **препоручујем своје богато стовариште намештаја**, спаваћих соба, трапезарија и т. д.

Молим да ме изволите посјетити и о солидној цени се уверити, која је солиднија него ма где. 454 11—15

С поштовањем

М. ХОРОШКО - НОВИ САД
у Трандафилкином Сиротишту.

ХОТЕЛ „SAVOY“

Будимпешта VIII.

Ново саграђен и модерно намештен, са ваздушним грејањем, ладна и врућа вода у свакој соби, лифт (успињача) дан и ноћ ради. Под личном управом сопственика **Рендеш Сидора**. Собе са 1 креветом К 3, са 2 кревета К 5, укључно са грејањем, осветљењем и послугом. При дужем бављењу чини се попуст. Ново уведена система „Панзиона“ дневна обскрба за 4 круне, три пут дневно обедовање. Собе на месец за 80 круна.

933 2—5

РИБАРСКА БАЊА

на подножју планине Јастрепца. — Железничка станица Ђунис. 540 метара надморске висине. Сезона од 1. маја до 1. октобра.

Чувена лековита природна сумпорна вода 38° С. Лечи све врсте ревматизма, невралгију, подагру, сифилис, скрофулозу, анемију, болести генталних органа, парализе, разноврсне поремећаје кретања, кроничне катаре, органа за дисање, болести трбушних органа, срчане болести, кожне болести и женске болести.

Одлично климатско место за слабуњаве и малокрвне особе и за дуже борављење деце.

Топло купатило са три засебна басена и 36 када порцеланских и бетонских душевима, одељењем за масажу и презнојавање (судаторијум).

Хладно купатило са три басена и три породичне каде са душевима.

Кур салон са великом трапезаријом, биљарском собом, салон за женске са клавиром и читаоницом.

Гостионица прве и друге класе, кујна укусна и здрава, јело и пиће по ценовнику, који је од Министарства одобрен. Пића добра и природна.

Посластичарница и бифе. — Пошта, телеграф и телефон. — Апотека са свима медикаментима.

Музика, парк са водоскоком, стазе кроз шуму и остале удобности.

Преко 300 удобних и разноврсних соба са и без намештаја у ново подигнутим модерним вилама.

Ближа обавештења и проспекте даје Управа Рибарске Бање.

ВРАЧАРСКА ШТЕДИОНИЦА У БЕОГРАДУ
КОНЦЕСИОНАР РИБАРСКЕ БАЊЕ.

807 8—10

Српска штампарија дра Светозара Живојновића у Новом Саду.